

Valtuustoaloite, Sivukylien elinvoiman huomioiminen Juuan kunnan toiminnassa

Kunnanvaltuusto 15.09.2025 § 50

Valtuutettu Liisa Vattulainen jätti valtuustoaloitteen: Sivukylien elinvoiman huomioiminen Juuan kunnan toiminnassa.

Aloite kokonaisuudessaan liitteenä.

Päätös Kunnanvaltuusto merkitsi aloitteen tietoonsa saatetuksi.

Kunnanhallitus 29.09.2025 § 159

Valmistelija Hallintojohtaja Aki Jäppinen

Asian tausta Hallintosäännön 15 luvun 1 § mukaisesti valtuutetun aloite lähetetään kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Valtuutettu Liisa Vattulaisen valtuustoaloite: Sivukylien elinvoiman huomioiminen Juuan kunnan toiminnassa, on kokonaisuudessaan liitteenä.

Esittelijä Hallintojohtaja Jäppinen Aki

Päätösehdotus Kunnanhallitus merkitsee aloitteen tietoonsa saatetuksi ja lähettää aloitteen osaltaan kaikkien toimialojen (hallinto, kuntarakenne ja hyvinvointi) valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Hyvinvointilautakunta 24.02.2026 § 11

Valmistelija Hyvinvointijohtaja Virpi K. Nevalainen

Asian tausta Valtuustoaloitteessa on toivottu sivukylien huomioimista palvelujen järjestämisessä erityisesti liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen osalta. Valtuustoaloitteessa esitetyistä palveluihin liittyvistä asioista on keskusteltu niiden vastuualuiden päälliköiden kanssa ja harkinta niihin liittyen on tehty yhdessä.

Kirjastoautotoiminta on lakkautettu Juuasta v. 2008 asiakkaiden vähyden vuoksi. Nyt 17 vuotta myöhemmin sivukylillä mahdollisia kirjastoauton käyttäjiä on vieläkin vähemmän. Juuan kunnan alueella toimii kimppekyyti, jossa kerran viikossa jokaisesta suunnasta on mahdollista päästä asioimaan kirjastolla. Kirjaston palveluun kuuluu myös kotipalvelu. Palvelu on tarkoitettu niille, jotka eivät terveydellisistä syistä tai korkean iän vuoksi voi itse asioida kirjastossa. Kirjaston kotipalvelu tuo asiakkaalle kotiin

ennakkohaastattelun mukaan valittua aineistoa. Palvelu on käytettävissä kaikkialla kunnan alueella. Sivukylien asukkaat voivat myös halutessaan käyttää naapurikuntien kirjastoautoja, jotka kulkevat kyseisten kuntien alueilla, kuntarajojen tuntumassa. Juuan kirjaston aukioloajat ovat laajat, joka edellä mainittujen seikkojen ohella mahdollistaa palvelun saavutettavuuden myös sivukyliä asukkaille. Tästä johtuen erillisten sopimusten solmiminen naapurikuntien kanssa niiden kirjastoautojen kulkemiselle Juuan kunnan alueella ei ole tarkoituksenmukaista.

Juuan kulttuuripalvelut järjestävät tapahtumia joko itse tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tapahtumia järjestetään myös sivukylillä. Kylien runsauden vuoksi tapahtumien järjestämisessä sivukylillä pitää pyrkiä tasapuolisuuteen, huomioiden kylien tilat, luontainen tarjonta ja muut kylän mahdollisuudet tilaisuuksien järjestämisessä. Kulttuuritilaisuuksien järjestämisessä pääpaino tulee jatkossakin olemaan kuntakeskuksessa kaikkien kuntalaisten saavutettavuuden vuoksi, mutta sivukylille tuodaan edelleen tapahtumia huomioiden edellä mainitut seikat.

Kunnassa jouduttiin tekemään talouden tasapainottamiseksi toimenpiteitä vuodelle 2026 kaikissa hallintokunnissa. Hyvinvointipalveluissa toimenpiteitä tehtiin kaikissa yksiköissä, myös kansalaisopiston vastuualueella. Kurssiryhmiä ei ole vähennetty sivukyliltä enempää kuin kuntakeskuksesta. Kurssien tuntimäärää opettajan läsnäoloa osalta jouduttiin vähentämään tasapuolisesti niin sivukyliä kuin kuntakeskuksen kurssien osalta. Kuntakeskuksessa tasapainottamistoimenpiteenä myös yhdisteltiin kursseja.

Tulevaisuudessa kunnan sivukylillä järjestämisen toiminnan määrä ei ole lisääntymässä. Palvelujen painopiste tulee pienenevien käyttäjämäärien ja vähenevien resurssien vuoksi keskittää, jotta niiden laadukkuus ja monipuolisuus pystytään säilyttämään. Jotta kylät pysyisivät toiminnaltaan virkeinä ja aktiivisina ja väheneville asukkaille olisi toimintaa myös lähellä, ajatus palvelujen organisoimisesta sivukylillä tulee suunnata muualle, erityisesti kylälle itselleen. Kunnan rooli jatkossa, heikkenevässä taloustilanteessa, olisi toimia enemmän kylän oman toiminnan tukijana ja kannustajana.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Nevalainen Virpi K

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää, että aloitteen käsittely päättyy tähän.

Sovellettavat säädökset

Hallintolaki 4345/2003
Hallintosääntö 17 luku 2§

Päätös

Hyvinvointilautakunta päätti hyväksyä hyvinvointijohtajan esityksen. Lautakunta katsoo, että aloitteessa esitetyt asiat on selvitetty valmistelussa esitetyllä tavalla eikä aloite anna aiheutta lisätoimenpiteisiin. Aloitteen käsittely päättyy tähän. Hyvinvointilautakunta piti tauon klo 13.32-13.41.

Valmistelija

Kunnanjohtaja Henri Tanskanen

Asian tausta

Kunnanhallitukseen on saapunut hyvinvointilautakunnan lähettämänä kunnanvaltuutettu Liisa Vattulaisen valtuustoaloite sivukylä koskien. Aloite on jätetty vireille kunnanvaltuustoon lokakuussa 2025.

Kunnanvaltuutettu Vattulaisen keskeinen huoli on siitä, toteutuvatko kunnan järjestämät palvelut tasapuolisesti eri alueilla. Esimerkkinä hän käyttää Ahmovaaraa, joka on suurin Juuan alueen sivukylästä.

Vattulainen mainitsee erityisesti kolme eri osa-alueetta:

1. Liikuntapalvelut
2. Kulttuuripalvelut
3. Kirjastopalvelut (etenkin kirjastoauto)

Nämä ovat tarkemmin aloitteessa lueteltu, mutta todettakoon, että kunnanjohtaja on pyytänyt palvelualueilta kunnanhallituksen käsittelyä varten koosteen, millaisia toimenpiteitä Juuan kunta on suorittanut viimeisen kahden vuoden sisällä sivukylillä. Todettakoon kirjastoauton osalta, että Kirjastoautotoiminta on lakkautettu Juuasta lähes kaksikymmentä vuotta sitten asiakkaiden vähyyden vuoksi. Nykyisin sivukylillä on mahdollisia kirjastoauton käyttäjiä vieläkin vähemmän. Se halutaanko asiaa lähteä jatkoselvittämään nykyisellä väestöpohjalla, jätetään poliittiseen harkintaan.

Muutoin asiassa on selvinnyt, että tällä strategiakaudella viimeisen kahden vuoden aikana kunta on järjestänyt tai on ollut tukemassa monia erilaisia toimintoja, palveluita ja kehittämistoimenpiteitä joilla tuetaan sivukylä elivoimaa:

- Joukkoliikenteen järjestäminen haja-asutusalueelle. (7 kimpakyytireittiä). Vuotuinen kustannus ollut noin 50 000 - 100 000 euroa riippuen kalenterivuoden kustannuksista.
- Tuen maksaminen Elinvoimakeskukseen vuorolinja-liikenteen turvaamiseksi välillä Joensuu – Nurmes. Tämä mahdollistaa myös sivukylitä julkisen liikenteen kuntakeskukseen ja kaupunkeihin.
- Tuen omaisen vuokran maksaminen Kolinseudun kehittämissyhdistykselle monitoimihallin toiminnan turvaamiseksi (15v). Sopimus on vuodessa arvoltaan yli 10 000 euroa.
- Ahmovaarassa on mahdollista vuokrata tai hakea käyttöoikeutta alle markkinatason kunnan monikäyttötalolle suunnatun vuosivastuksen turvin.
- Kunta maksaa Vaara-Karjalan Leader Ry:lle rahoitusta, joka puolestaan rahoittaa kylä hakemia hankkeita.
- Kunnan maksamat yksityistieavustukset 135 000 euroa, joka mahdollistaa kyläkeskuksen ja julkisen tieverkon ulkopuolella sujuvan liikenteen.
- Kyläyhdistysten toiminta-avustukset ovat hyvinvointipalveluiden palvelualueelta aktiivisessa käytössä. Rahaa jaossa vuonna 2026 yli 30 000 euroa.
- Kylätalojen ylläpitoa koskevat avustukset hallintopalveluiden alta n. 6500 euroa vuodessa.
- Maksuton välipala koulussa n. 70 000 euroa vuodessa. Asiaa on perusteltu sillä, että sivukyliltä tulevat tarvitsevat pitkien välimatkojen takia ei-lakisääteisen lisäruokailun.

- Nunnanlahden kylän osalta uusi uimaranta on kevään 2026 aikana valmiina käyttöön. Rantapaikka luvattiin järjestää kyläkoulun myymisen yhteydessä ja asia toteutuu.
- Ahmovaaran entinen urheilukenttä annettu kyläläisten käyttöön, kunnes kaavan mukainen rakentaminen alkaa.
- Paalasmaan kyläläisten toiveesta on asennettu Paalasmaa-kyllä 6-tien varteen.
- Juuan kunnan viranhaltijat ovat osallistuneet Kolinporttia koskeviin neuvotteluihin ja asema säilyessään tuottaa laajasti palvelujen Ahmovaaran alueella.
- Kulttuuritapahtumia järjestetty/maksettu yhteensä kahdeksalla sivukylällä (Ahmovaara, Polvela, Tuopanjoki, Etelä-Vuokko, Paalasmaa, Kajoo).
- Kansalaisopiston kurssit liikunnassa kuten lavatanssi Ahmovaara ja Vuokko, Ikiliikkuja kurssi Ahmovaara, kuntoliikunta Ahmovaara ja Vuokko (Kajoo ja Paalasmaa ei toteutunut vähäisen osallistujamäärän vuoksi), käsityökurssit Paalasmaa, Ahmovaara, Vihtasuo, Kajoo.
- Paalasmaan retkipäivä nuorille 07/25
- Kansalaisopiston kurssi (Vuokonjärven kesäteatteri) toteutetaan Vuokossa varsinaisen talvikauden kurssin jälkeen
- Paalasmaan näkötorille johtava tie on kunnostettu kunnan toimesta. Kivimurskelasteja ajettu kaksi kuorma-autollista vuosittain.

Viime vuosina on sivukyläalueelle hyväksytyt kaavoja, jotka tukevat ja mahdollistavat elinvoiman kehittämistä:

- Ahmovaaran asemakaavan hyväksyminen
- Vuokon aurinkopuiston osayleiskaavan hyväksyminen

Sivukyläalueen vesihuollon turvaamista on edesautettu valmistelemalla Nunnanlahden vesiosuuskunnan siirtymistä osaksi kunnan vesihuoltolaitosta, vaikka kuten aiemmin on todettu, liittäminen ei ole suoranaisesti kunnan omissa intresseissä vaan palvelee sivukyläalueen huomioimista ja elinvoimaa.

Juuan keskustaajaman ulkopuolella on useita eri alueita, joissa toimii aktiivista kylätoimintaa ja jotka toimivat suurelta osin talkootyönä. Tätä toimintaa Juuan kunta on vakiintuneesti kannustanut ja kannustaa edelleen. Juuan kunnan voimassaolevan kuntastrategian mukaisesti kylätoimintojen tukeminen on yksi painopistealueista.

Kuten valtuutettu Vattulainen toteaa, Juuan kunnan kuntastrategiatyötä on tarkoitus käynnistää kuluvana vuonna ja käsitellä myös valtuutetun esittämistä asioista. Mikäli edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi halutaan samoilla resursseilla muuttaa suunniteltuja painopisteitä, kunnanvaltuustolla on mahdollista siirtää palveluita pois kyläkeskuksesta tekemällä kuntastrategiaan sekä strategian alaisiin ohjelmiin muutoksia. Asian laadukas valmistelu etenee aina tahtotilan, suunnitelmallisuuden sekä budjetoinnin kautta lopulliseen päätöksentekoon, eivätkä viranhaltijat ota kantaa asiaa tässä vaiheessa.

Esittelijä

Hallintojohtaja Jäppinen Aki

Päätösehdotus

Esitän kunnanhallitukselle, että se saattaa aloitteen johdosta suoritetun hyvinvointilautakunnan sekä kunnanhallituksen selvitykset ja huomiot edelleen kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Perustelut

Edellä esitetyt

Sovellettavat säädökset

Kuntalain 39 §

Päätös